

Список використаних джерел:

1. Chaffey, D. (2022). Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice. Pearson.
2. Kotler, P., Kartajaya, H., Setiawan, I. (2021). Marketing 5.0: Technology for Humanity. Wiley.
3. Ryan, D. (2023). Understanding Digital Marketing. Kogan Page.

УДК: 656:005.334(043.2)

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГАХ ПОСТАЧАННЯ

Михайло Барський

Державний Університет «Київський авіаційний інститут», Київ

Науковий керівник – Сергій Гриценко, д.е.н., проф.

Ключові слова: ризик, глобальні ланцюги постачання, систематизація, економічна ефективність, стійкість, логістика, безперебійна робота, логістичні стратегії.

Управління ризиками підприємства на рівні, достатньому для того, щоб діяльність такого підприємства була ефективною, сталою та безперервною, вимагає системного підходу до управління широким спектром внутрішніх та зовнішніх ризиків, які в тій чи іншій мірі можуть завдати збитку компанії. Глобальні ланцюги постачання є складними та багаторівневими системами, що забезпечують взаємодію та взаємоінтеграцію торговельних, логістичних, виробничих, управлінських та інших процесів пов'язаних компаній в рамках міжнародної економіки.

Велика кількість досліджень підкреслює та підтверджує важливість систематизації та комплексного підходу до управління ризиками в глобальних ланцюгах постачання. До прикладу, дослідники R.A. Inman та K.W. Green (2021) розглядають концепцію гнучких та стійких ланцюгів постачання. Вони акцентуються на потребі в еластичності до зовнішніх змін, використанні технологій прогнозування ризиків, побудові альтернатив [1].

Визначення ключових ризиків у глобальних ланцюгах постачання, аналізі підходів до управління ними, розробці практичних рекомендацій для систематизації процесів управління ризиками.

Об'єктами дослідження виступають стратегії управління ризиками, глобальні ланцюги постачання, взаємозв'язок між учасниками та функціями ГЛП, методи протидій ризикам.

Наукове обґрунтування результатів дослідження базується на поєднанні аналітичного методу виконання наукових досліджень та методики синтезу. Тут розуміється аналіз

достатньої кількості з відомих на момент проведення дослідження стратегій управління ризиками, управління ланцюгами постачання, підходів до систематизації, виклад у короткій формі рекомендацій з побудови системного підходу управління ризиками ГЛП підприємства.

Глобальні ланцюги постачання підпадають під дію різноманітних видів внутрішніх та зовнішніх ризиків, які мають суттєвий вплив на функціонування та ефективність ГЛП. Вони охоплюють різні аспекти діяльності та в гіршому випадку можуть порушити роботу компаній аж до повного їх знищення. Домінуючими за значимістю серед ризиків виділяються операційні, фінансові, політичні, соціальні, природні, технологічні та кібер ризики. Всі вони можуть бути як розрізненими, так і пов'язаними один з одним і можуть мати як локальні, так і глобальні наслідки для ланцюгів постачання.

З метою зниження рівня впливу ризиків та протидії їх настанню компанії впроваджують різнорівневі економіко-організаційні механізми управління ризиками, а також плани швидкого відновлення в разі їх настання.

Починаючи з 90-х років ХХ століття багато компаній реорганізують власні стратегії управління ланцюгами постачання з метою «прошивки» там методів управління та попередження ризиків. Зокрема запроваджуються нові технології, розширюється мережа постачальників товарів та послуг, покращується рівень комунікації з партнерами, тощо [2].

Систематизація управління ризиками включає в себе ряд компонентів, які є взаємопов'язаними та підсилюють один одного. Одним з найбільш ефективних способів зменшення рівня ризиків є диверсифікація найбільшої можливої кількості постачальників товарів та послуг, особливо це стосується критично важливих процесів компанії. Разом з диверсифікацією важливого значення набуває оптимальне управління запасами відповідно до політики підприємства та прийнятого на ньому рівні прогнозування попиту і рівня запасів критичних компонентів.

Окремою гілкою протидії ризикам є побудова сильних партнерських відносин з постачальниками, що дає змогу покращити координацію, спільне планування з партнерами, створювати довгострокові взаємовигідні відносини, тощо. Такі відносини знижують ймовірність виникнення конфліктів збільшують надійність постачань. Окрема роль в системному управлінні ризиками належить грамотному використанню сучасних технологій, до яких відносяться ІоТ, штучний інтелект, блокчейн, моделі прогнозування можливих майбутніх подій. При цьому варто зазначити, що використання даних технологій має базуватись виключно на наявності компетентного для роботи з ними персоналу. В іншому випадку непідготовлений персонал призведе лише до витрат великих сум грошей без будь якого реального результату. Додатковою ланкою інтелектуальної боротьби з ризиками є

проти́дія ІТ ризикам, захист власної ІТ інфраструктури та постійне збільшення рівня знать відповідального персоналу для запобігання випадків потрапляння працівників компанії (особливо з корпоративних акаунтів) на фішингові атаки, злами системи, тощо[3].

З розвитком етичності ставлення до оточуючого середовища (як природного, так і ділового) додатковий аспект в системному підході проти́дії ризикам є постійний моніторинг репутаційних, соціальних, екологічних ризиків. В багатьох регіонах світу історично підприємці не мають звички звертати увагу на ці групи ризику, проте кількість економічних зон, де це є важливим, зростає. І зростає не тільки в контексті контролю власної поведінки компанії, а також і в контексті контролю власних постачальників та підрядників. [4]

Висновки

Турбулентність останніх десятиліть, особливо років коронавірусу та широкомасштабного вторгнення росії в Україну зрозуміло та чітко продемонстрували важливість стабільної роботи глобальних ланцюгів постачання та вплив їх ефективного чи неефективного функціонування на світову економіку і в тому числі – на економіку України. Системний підхід до управління та проти́дії ризикам є неодмінною частиною виживання компаній і глобальних ланцюгів постачання загалом. Системний підхід узагальнює в собі поєднання одночасно як класичних способів проти́дії ризикам (диверсифікація постачальників і маршрутів доставки, фінансові інструменти, побудова партнерських стосунків з постачальниками), так і більш сучасних – використання штучного інтелекту, інтернет речей, блокчейн, управління репутацією.

Список використаних джерел:

1. Inman, R.A.; Green, K.W. (2021). Environmental uncertainty and supply chain performance: The effect of agility. *J. Manuf. Technol. Manag.*, 33, 239–25
2. Zsidisin, G. A., & Henke, M. (2018). Research in supply chain risk: Historical roots and future perspectives. *Revisiting Supply Chain Risk*, 1–12.
3. Suryawanshi, P., & Dutta, P. (2022). Optimization models for supply chains under risk, uncertainty, and resilience: A state-of-the-art review and future research directions. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 157, 102553.
4. Андрухович Д. Р. (2023). Вітчизняні підприємства у війсьній період і заходи їх державної підтримки. Збірник наукових праць Державного податкового університету: Електронне наукове видання. No 1.С. 66–73.